

Elektronické informační zdroje v oblasti přírodních věd z projektu 1N04186

Alena BALVÍNOVÁ

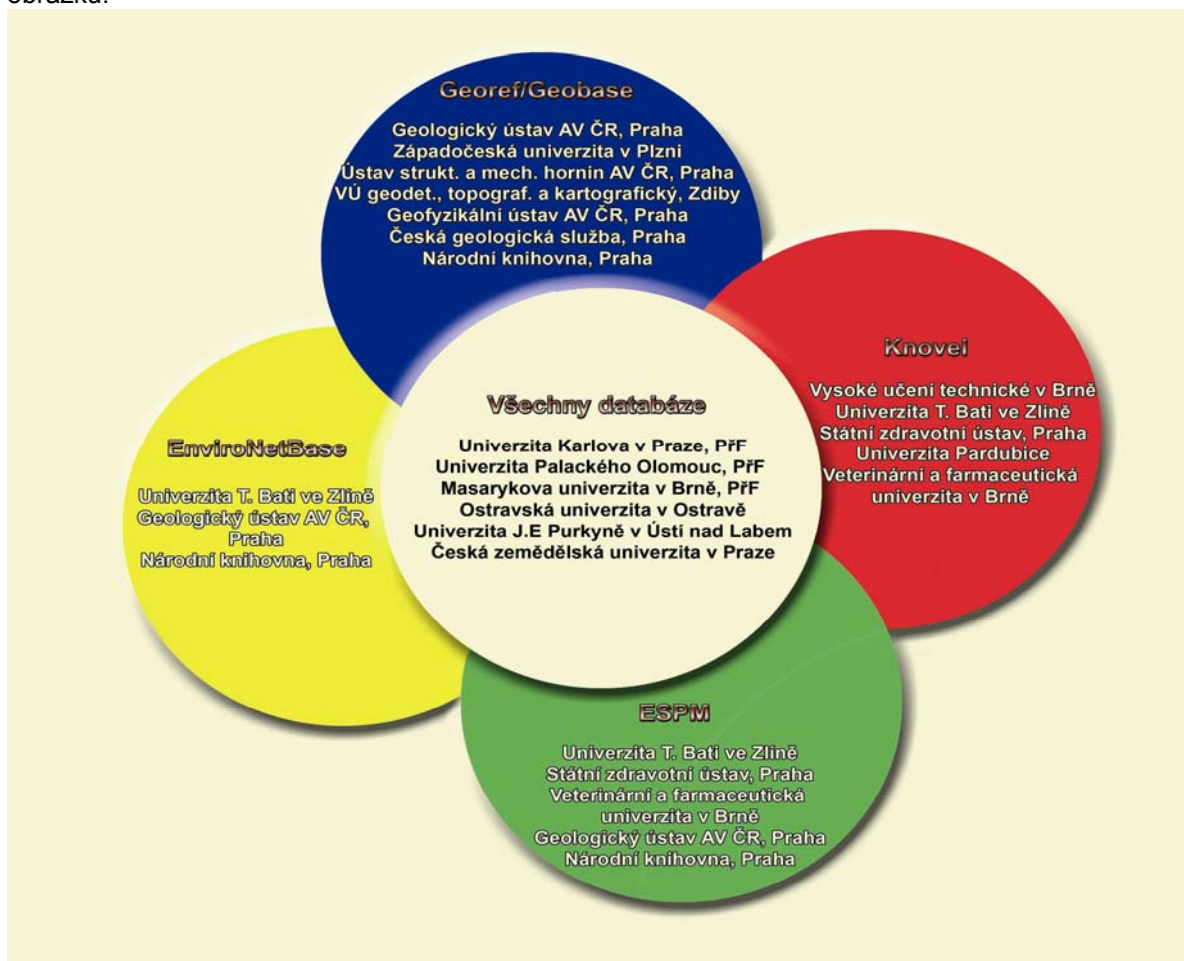
Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Středisko vědeckých informací
balvin@natur.cuni.cz

INFORUM 2005: 11. konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 24. - 26.5. 2005

Abstrakt. Předmětem projektu 1N04186 „Multilicence pro zajištění kontinuity přístupu k přírodovědným informačním zdrojům“ je zajistit přístup k informačním zdrojům pro vědu, výzkum a výuku na vysokých školách cestou konsorciálního nákupu databází z oblasti přírodních věd v letech 2004 až 2008. Jedná se o informační zdroje geologické, geografické, chemické, farmaceutické a ekologické. Příspěvek se snaží zhodnotit první období projektu – rok 2004.

Abstract. The goal of the project 1N04186 “Multilicence for providing the continuity of access to the information resources in the field of life sciences” is to provide the access to the information resources focused on geology, geography, chemistry, pharmacy and environment sciences from 2004 to 2008. Results of the project implementing in 2004 are presented.

V současné době probíhá druhý rok projektu 1N04186, který navázal na projekt LI01051. V průběhu 1. roku řešení (2004) nedošlo k žádným koncepčním změnám oproti původnímu návrhu, ačkoliv přijetí projektu bylo provázáno zkrácením dotace ze strany poskytovatele - MŠMT. Zkrácení dotace vyvolalo nezbytnost nového projednání finanční spoluúčasti se členy konsorcia (spoluuživateli), kteří zvážili své finanční možnosti ve vztahu k informačním potřebám svých institucí a k využívání nakoupených databází v předchozích letech. Zcela výjimečně změnili svá původní rozhodnutí. Přístupy k databázím jednotlivých institucí jsou přehledně uvedeny na následujícím obrázku:



Projekt byl vybrán až v druhém kole výběrového řízení. Tato skutečnost společně s jednáním o finanční spoluúčasti způsobila, že se zkrátilo období, po které se v roce 2004 mohl projekt realizovat. Lze konstatovat, že rok 2004 byl přechodovým rokem, kdy současně dobíhal projekt LI01, naopak s odběrem některých databází (např. ESPM) se teprve začínalo buď v rámci celého konsorcia nebo jen v rámci některých institucí (např., GeoBase nebo EnviroNetBase). Proto nelze výsledky využívání za toto období považovat za dostatečně objektivní.

V průběhu 1. roku řešení došlo

- k nastavení a aktualizaci IP adres institucí u vydavatele,
- k ustanovení a aktualizaci internetových tematických skupin GEO a ENVIRO, kdy prostřednictvím této emailové konference řešitelka projektu, dodavatel i účastníci operativně komunikují skrze celé konsorcium, šíří aktuální novinky a vyměňují zkušenosti,
- k aktualizaci přístupu k fulltextům pro jednotlivé instituce na základě dodaných seznamů elektronických časopisů odebíraných účastníky,
- ke sledování statistik využívání jednotlivých databází, viz níže uvedené grafy a tabulky,
- k organizaci školení informačních pracovníků a školitelů – pro databázi GeoBase/GeoRef v říjnu 2004, pro databázi ESPM v únoru 2005,
- k dalšímu zaškolení uživatelů v prostorách knihoven, na různých seminářích...
- k propagaci pořízených databází, vytváření přehledů a odkazů na webových stránkách institucí atd.

Zhodnocení: Nově získané ekologické a environmentální databáze vhodně doplňují nabídku databází pro instituce na území ČR. Pokračující příznivý vývoj kursu Kč/USD, rozdělení účastníků do dílčích konsorcií GEO a ENVIRO, školení zdarma a celková platební strategie – to vše umožnilo nákup EIZ v původně navrhované míře i přes snížení dotace.

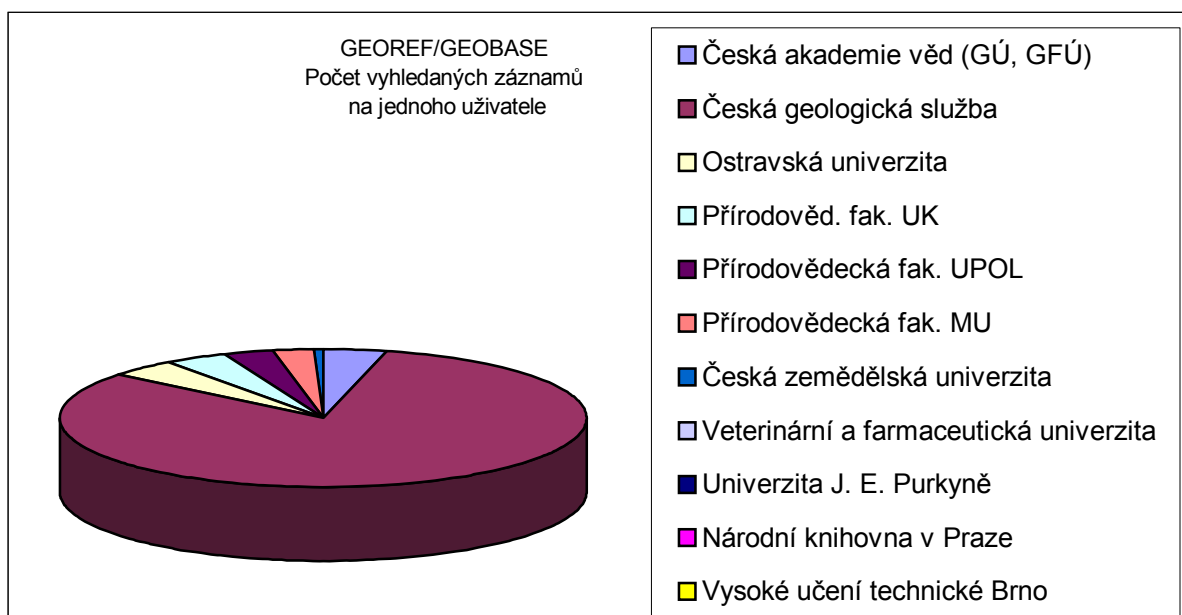
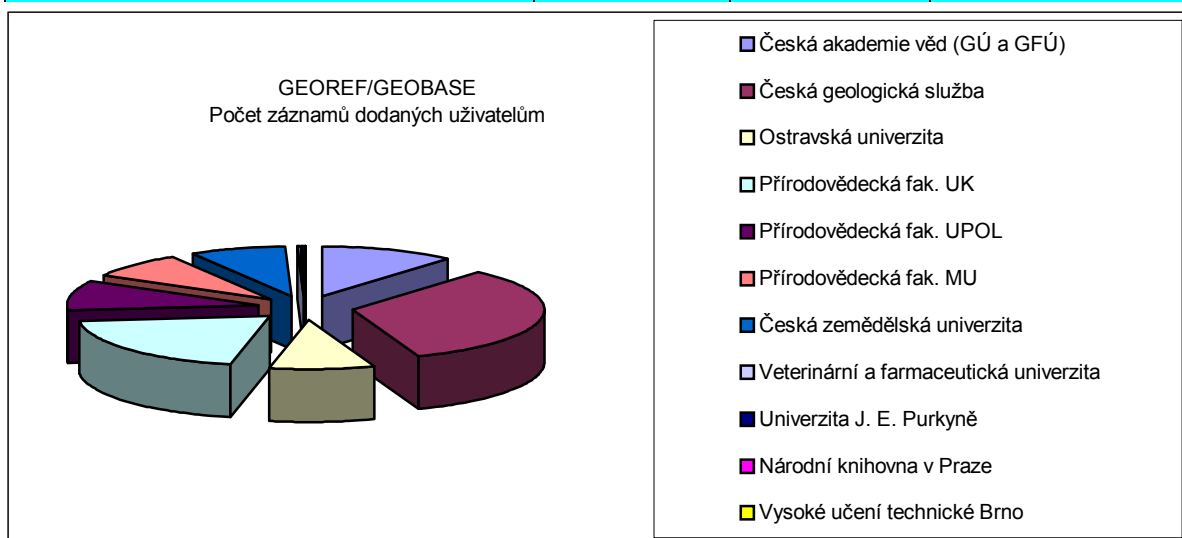
Je zřejmé, že maximální důraz by měl být v budoucnu kladen na propagaci EIZ, sledování statistik, zaškolení účastníků na seminářích v jednotlivých institucích, zvláště u nových databází, které vyžadují určitý čas, než si je uživatelé vyzkouší a poznají jejich výhody, rozsah i užitečnost.

Na základě zkušeností s původním umístěním databází na serveru ERL bylo rozhodnuto o změně umístění databází GEO. V předchozích letech se databáze vystavovaly u firmy AIP na ERL serveru, od ledna 2005 do prosince 2008 se přesouvají na server v USA. Tím je zároveň umožněno průběžné pravidelné sledování statistik jejich využívání institucemi.

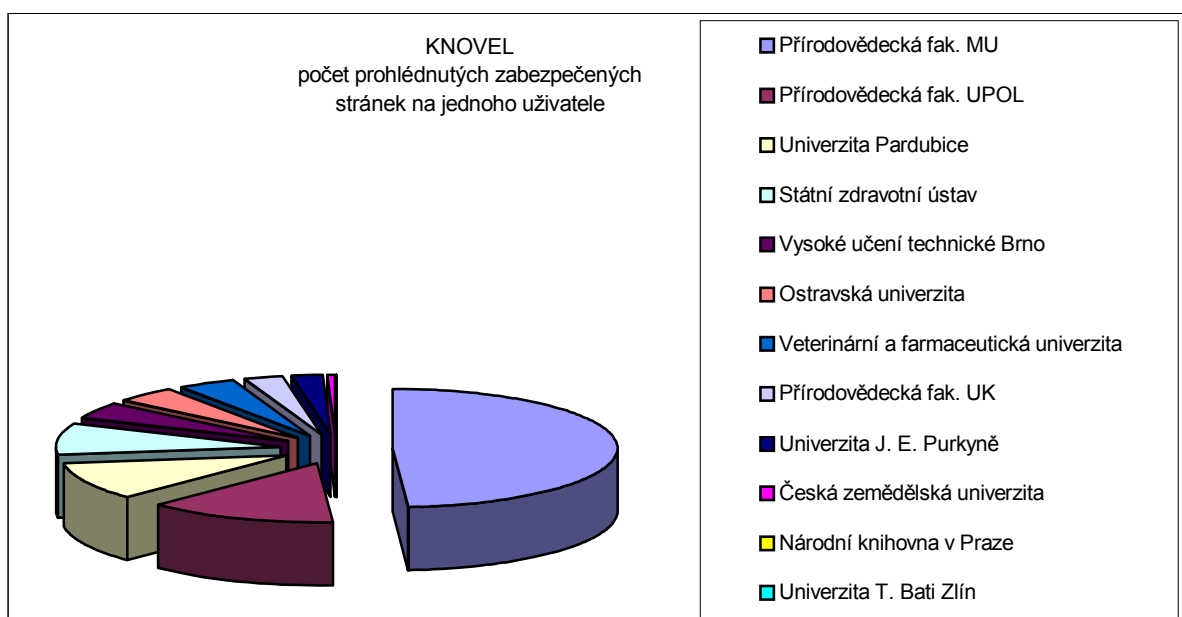
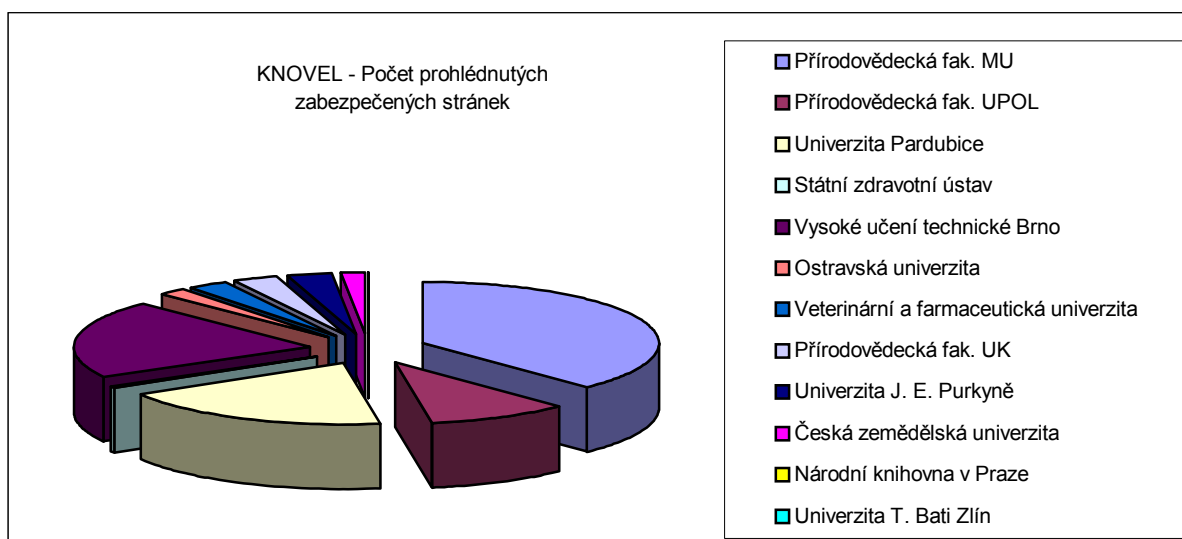
Velkoplošné využívání poznatků má obrovský přínos pro výzkum, vývoj i výukový proces. Poznatky jsou aplikovány při řešení celostátních programů, výzkumných záměrů, a využity v expertní činnosti. Výsledky výzkumu se odrážejí v publikační činnosti.

Je potřeba, aby vydavatelé dodávali kompatibilní statistiky využívání zdrojů, aby bylo možné jejich porovnávání u různých zdrojů. Současně je otázkou jaké hledisko použít při jejich vyhodnocování u různě velkých institucí s rozdílným počtem potencionálních uživatelů. Pokus o objektivnější posouzení vedl k myšlence porovnat množství získaných informací na jednoho uživatele. Pro jednotlivé databáze se při tom dospělo k níže uvedeným výsledkům.

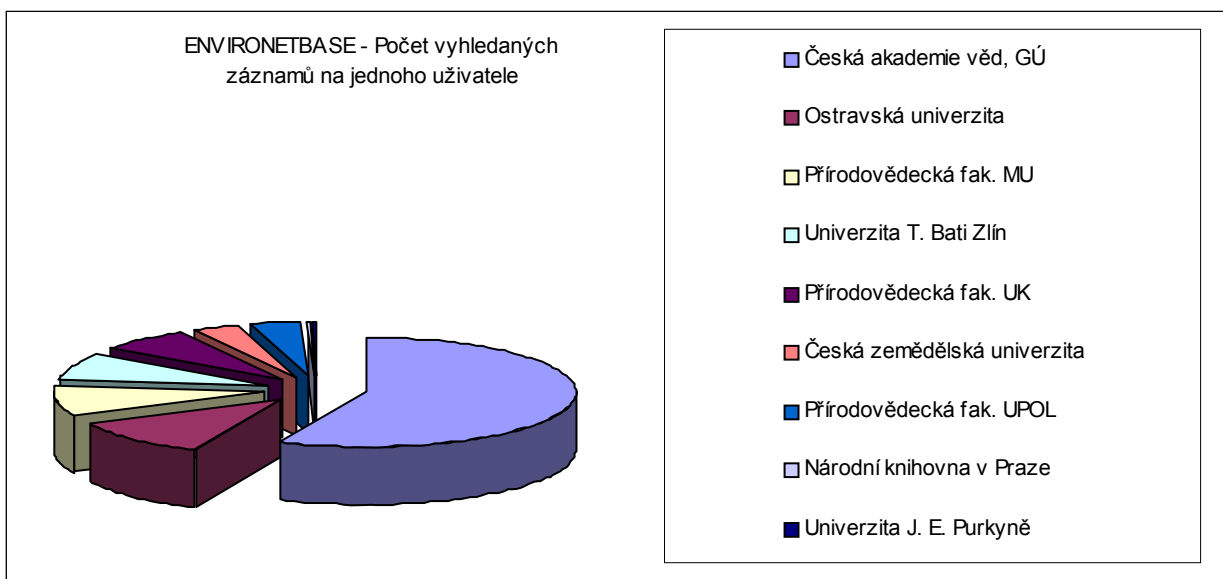
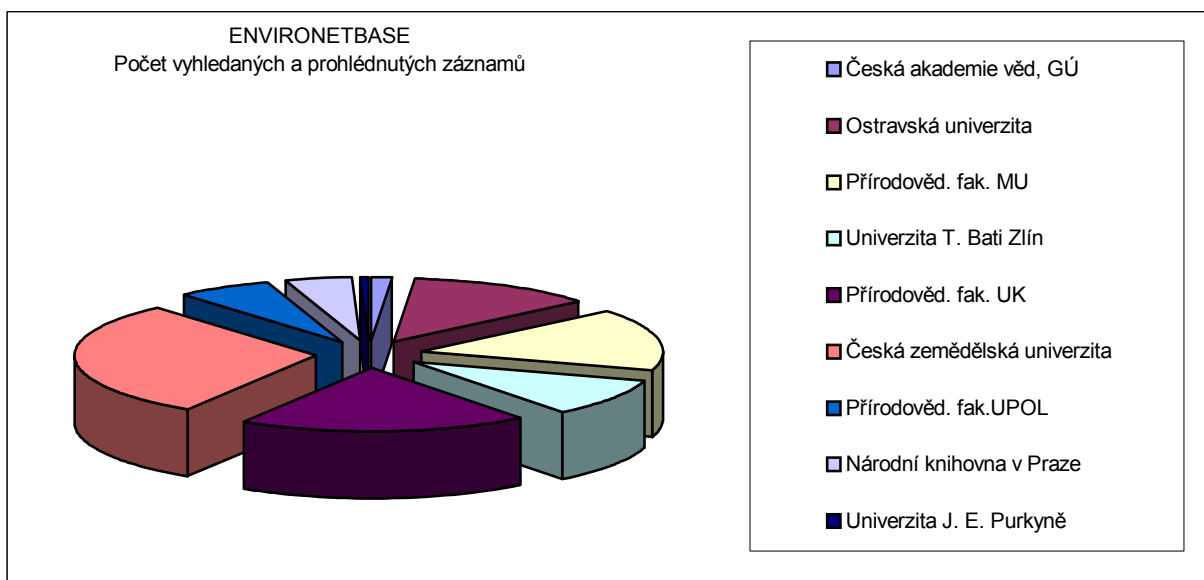
Využívání elektronické informační databáze Georef/GeoBase	Celkový počet záznamů dodaných uživatelům	Počet uživatelů	Počet vyhledaných záznamů na jednoho uživatele
Instituce (Pozn. Západočeská univerzita měla přístup až od února r. 2005)			
Česká akademie věd (Pozn.: V projektu LI01051 čerpal většinou GÚ a GFÚ)	10043	2503	4,012385138
Česká geologická služba	29329	350	83,79714286
Ostravská univerzita	7936	1800	4,408888889
Přírodověd. fakulta UK	17744	4507	3,936986909
Přírodověd. fakulta UPOL	8634	2770	3,116967509
Přírodověd. fakulta MU	7422	3060	2,425490196
Česká zemědělská univerzita	7115	12858	0,553351999
Veterinární a farmaceutická univerzita	167	2460	0,067886179
Univerzita J. E. Purkyně	189	5003	0,037777334
Národní knihovna v Praze	71	16470	0,004310868
Vysoké učení technické Brno (z projektu LI01051)	18	18234	0,000987167



Využívání elektronické informační databáze Knovel Instituce	Počet prohlédnutých zabezpečených stránek	Počet uživatelů	Počet prohlédnutých zabezpečených stránek na jednoho uživatele
Přírodověd. fakulta MU	110088	3060	35,97647059
Přírodovědecká fakulta UPOL	27789	2770	10,03212996
Univerzita Pardubice	54840	7370	7,440976934
Státní zdravotní ústav	2033	320	6,353125
Vysoké učení technické Brno	59820	18234	3,280684436
Ostravská univerzita	5750	1800	3,194444444
Veterinární a farmaceutická univerzita	7682	2460	3,122764228
Přírodověd. fakulta UK	9003	4507	1,997559352
Univerzita J. E. Purkyně	8686	5003	1,736158305
Česká zemědělská univerzita	4866	12858	0,378441437
Národní knihovna v Praze(z projektu LI01051)	228	16470	0,013843352
Univerzita T. Bati Zlín	0	1950	0



Využívání elektronické informační databáze EnviroNetBase Instituce	Počet vyhledaných a prohlédnutých záznamů	Počet uživatelů	Počet vyhledaných záznamů na jednoho uživatele
Česká akademie věd, Geologický ústav	5	40	0,125
Ostravská univerzita	45	1800	0,025
Přírodověd. fakulta MU	57	3060	0,018627451
Univerzita T. Bati Zlín	35	1950	0,017948718
Přírodověd. fakulta UK	71	4507	0,015753273
Česká zemědělská univerzita	107	12858	0,008321667
Přírodověd. fakulta UPOL	23	2770	0,008303249
Národní knihovna v Praze	16	16470	0,000971463
Univerzita J. E. Purkyně	2	5003	0,00039976



Využívání elektronické informační databáze ESPM Instituce	Počet provedených vyhledávání	Počet uživatelů	Počet vyhledaných záznamů na jednoho uživatele
Univerzita Karlova v Praze	5775	4507	1,281340138
Česká akademie věd, Geologický ústav	25	40	0,625
Univerzita T. Bati Zlín	97	188	0,515957447
Státní zdravotní ústav	165	320	0,515625
Přírodověd. fakulta MU	639	3060	0,208823529
Ostravská univerzita	215	1800	0,119444444
Národní knihovna v Praze	1895	16470	0,115057681
Přírodověd. fakulta UPOL	240	2770	0,086642599
Česká zemědělská univerzita	453	12858	0,035230985
Veterinární a farmaceutická univerzita	32	2460	0,01300813
Univerzita J. E. Purkyně	25	5003	0,004997002

